

Tidsskrift for Bibliotekarforbundet

Bibliotekaren

2017 1

Forfatter fant
testlesere på biblioteket

Innhold

Lederen har ordet side 3

Hvor finner jeg gode testlesere?

Forlagsredaktøren foreslo at jeg ga manus til noen testlesere for tilbakemelding. De bør være i aldersgruppen som manuset er myntet på, helst noen som også har lest en del og er sjangerbevisste.

4

Bibliotek for deling av forskningsdata side 8

Forskningsdata skal deles

Deling og tilgjengeliggjøring av forskningsdata har vært på den internasjonale forskningspolitiske agenda i nærmere ti år.

10

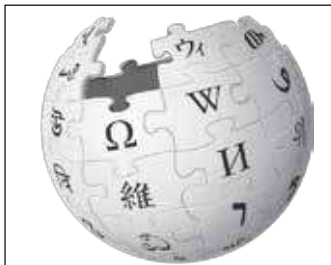
BF er tatt opp i Unio! side 12

Godtgjøring for forhandling på "feil" arbeidsplass side 13

Meld inn ny lønn! side 13

Globalisering – godt og gale side 14

Unio-overgang i rute side 16

#Faktajakt på Wikipedia

Wikipedia er en kunnskapsdugnad. Et nettleksikon som alle kan bidra til og redigere, og januar er måneden for bibliotekenes Wikipediainnsats. Bli med på #faktajakt!

18

Biblioteklokaler som stikker seg ut:

"Garden Library for Refugees and Migrant Workers" i Tel Aviv side 20

Forum for skolebibliotekarene ved videregående skoler i Oslo

Fagforum for skolebibliotekarer i Oslo møtes fem ganger i året. Før jul var det gjensidig anbefaling av bøker som sto i sentrum.

22

Jan-Egil: Fortid og fremtid side 24

- Kommunene må få dekket reelle utgifter til asylmottak side 28

Redaktørens spalte: IT-linjer - bakover og framover side 32

Bibliotekaren

ISSN 0804-4147 / ISSN 1503-836X (online)

Bibliotekaren er Bibliotekarforbundets tidsskrift og utkommer med 10 nummer i året.

Ansvarlig redaktør
Erling Bergan

Redaksjonens adresse
Runnen 4, 6812 FØRDE
Telefon: 91 31 80 01
Epost: erling.bergan@bibforb.no

Abonnement

Kr. 290 pr. år betales til BFs konto 6039.05.64093. Merk innbetalingen *Abonnement*. Henvendelser om abonnement rettes til BFs sekretariat: bf@bibforb.no eller tlf. 48 02 09 00.

Annonsepriser:

1/8 side	kr.	1200
1/4 side	kr.	2000
1/2 side	kr.	3000
1/1 side	kr.	4500

Stillingsannonser:

1/8 side	800
1/4 side	kr. 1400
1/2 side	kr. 2000
1/1 side	kr. 3000

Mva. kommer i tillegg.

Det kan gis rabatt ved samlet bestilling av flere annonser. Alle henvendelser om annonser rettes til redaksjonen. (se over)

Utgivelsesplan 2017

Nr.	Deadline:	Hos medl.:
1	21. desember	11. januar
2	25. januar	8. februar
3	22. februar	7. mars
4	22. mars	5. april
5	3. mai	18. mai
6	7. juni	21. juni
7	23. august	6. september
8	27. september	11. oktober
9	25. oktober	8. november
10	22. november	6. desember

Trykk:

Merkur Grafisk AS, Oslo

Forsiden

Illustrasjonsfoto: Erling Bergan

Ansvar

Usignerte artikler står for redaktørens regning. Bladet er Creative Commons-lisensiert.

Lederen har ordet

2017 er så vidt i gang. Og mye tyder på at det blir et spennende år for Bibliotekarforbundet. Vi er på vei over til vår nye hovedorganisasjon, Unio, hvor BF skal finne sin plass blant lærere, sykepleiere og politimenn. Sekretariatet i Oslo får 2 nye rådgivere, og 2017 er landsmøtår.

Landsmøtet avholdes hvert tredje år, og er BFs høyeste organ. Landsmøtet skal stake ut BFs politikk og veivalg for de tre neste årene. Flere av BFs aktiviteter vil være preget av landsmøtet som skal avholdes. Forbundsstyret og sekretariatet er allerede så smått i gang med å forberede møtet som skal være i november. Vi ser blant annet på målprogram, budsjett og vedtekter. Hva bør endres?

Landsmøtet velger også nytt forbundsstyre, valgkomite og kontrollkomite. Dagens valgkomite begynner for alvor sin jobb i disse dager. BF-ere over hele landet vil få en telefon eller e-post om de kan tenke seg å ta et verv for fagforeninga. Jeg håper det er mange som takker ja til det spørsmålet. Valg-

komiteen ønsker gjerne tips om det er noen som kan tenke seg et verv i BF, så ta endelig kontakt med dem om du har lyst til å bidra eller vet om noen som burde bli spurt.

Nytt år vil også si at det er tid for årsmøter i BFs fylkeslag og valgmøter i klubbene. Årsmøtene i fylkeslagene skal være avholdt innen 15. mars. Når det skal være i det enkelte fylkeslag, blir sendt ut med e-post til alle, samt annonsert på BFs nettsider. Fylkeslagene i år skal også velge delegater til årets landsmøte, og hvis det er saker som en ønsker skal bli tatt opp på landsmøte kan en allerede på årsmøte drøfte dem.

Fylkeslagene gjør en viktig jobb for BF. Fylkeslagene er bindeledd mellom sekretariatet og medlemmene ute. De overvåker lokal bibliotekpolitikk, følger opp stillingsutlysninger, kuttforslag og lokale forhandlinger pluss mye mer. Også her er snart valgkomiteene i gang med å finne ut hvem som skal sitte i fylkeslagsstyrene og hvem som skal være delegater til landsmøte.

Klubbene skal innen utgangen av

februar ha valgmøte, og det er viktig at det sendes beskjed til sekretariatet når valget er gjennomført, selv om det er samme tillitsvalgt som tidligere.

BF er helt avhengig av at mange stiller opp og engasjerer seg. Enten det er som tillitsvalgt i klubben, fylkeslaget eller et sentralt verv, eller som et aktivt medlem. Det er ute på den enkelte arbeidsplass og på det enkelte bibliotek BFs styrke er. Det er alle medlemmene som jobber i biblioteksektoren som vet hvor skoen trykker, og hva BF bør jobbe med. Så uten et lokalt engasjement for bibliotekarers ve og vel stopper BF opp.

Godt nytt arbeidsår!

*Margunn Haugland
Forbundsleder*

- Alexander H. Sandtorv debuterer med fantasyromanen "Profetien om Laura" i mars 2017.
- Boka er myntet på eldre ungdommer og unge voksne.
- Underveis i arbeidet har han tatt kontakt med ungdom gjennom bibliotek og skoler.
- Disse ungdommene har vært brukt som testlesere av manus, og dermed bidratt til den endelige utforminga av boka.

Biblioteket som knutepunkt mellom forfatter og leser

Hvor finner jeg gode testlesere?

Forlagsredaktøren foreslo at jeg ga manus til noen testlesere for tilbakemelding. De bør være i aldersgruppen som manuset er myntet på, helst noen som også har lest en del og er sjangerbevisste.

Tekst:
Alexander H. Sandtorv

Jeg er forfatter. Det er i alle fall det jeg forteller folk. Å være forfatter er jo ingen beskyttet tittel, men jeg har i alle fall en del utgivelser bak meg, og smykker meg med tittelen av og til. Ett av hovedprosjektene mine er en roman som heter Profetien om Laura. Det er en sjangerhybrid, en psykologisk fantasyroman myntet på eldre ungdommer og unge voksne. Når jeg kikker tilbake i notatbøkene mine, finner jeg tidlige skisser og tekstutdrag fra 2013, men jeg er rimelig sikker på at kimen til romanen har vært med meg fra enda tidligere.

Å skrive denne romanen har vært en lang reise som har gått over flere

Testlesere ved Mailand videregående skole i Lørenskog, i full gang med å vurdere manus til "Profetien om Laura" høsten 2015. (Foto: Anne Brit Ingholm og Kristin Aamodt.)

år. Fra å være en person med en gnist for historiefortelling, har jeg måtte lære meg håndverket. Etter revisjon fire var jeg klar til å sende ut manuset til forlagene. Med hjertet i halsen ventet jeg. Forlagene var positive, det kom refusjoner, selvsagt, men også en del konsulentuttalelser. Jeg reviderte og sendte på nytt. Noen av Norges største forlag var med på diskusjonen. Likevel kom jeg ikke i mål. Litteraturviterne skrev om dramaturgi, de brukte et språk jeg ikke forstod, og redaktørene som generøst delte sine syn på teksten, gjorde meg dessverre mer forvirret og rotløs. De snakket i fagsjargong, og selv om jeg ønsket å forstå, klarte jeg ikke å omsette innspillene til en konkret retning i manusutviklingen.

Hvordan skulle jeg finne veien? Jeg forsøkte å knote med manus, men jeg var forvirret, jeg klarte ikke å finne ut hva som knirket, hvor maskineriet trengte olje, og hvilke tannhjul jeg skulle fjerne.

Hvor finner jeg testlesere?

Jeg klagde min nød til en av redaktørene jeg hadde kontakt med på den tiden, og han foreslo følgende: finn et par testlesere som kan gi tilbakemelding. De bør være i aldersgruppen som manuset er myntet på, helst noen som også har lest en del og er sjangerbevisste. Hvor finner jeg dem, da? Tja, sa

redaktøren, kanskje du kan spørre noen på biblioteket.

Jeg slurpet kaffe og tenkte gjennom muligheten. Jeg er oppvokst på Sotra, som er en øy utenfor Bergen. Gjennom oppveksten min tilbrakte jeg uendelige timer på det lokale biblioteket. Jeg tror de som jobbet der til slutt begynte å tenke på meg som en del av inventaret, jeg lånte bøker, tegneserier, surfet på nettet, leste aviser og lånte flere bøker. Jeg var der ofte etter skolen, og tilbrakte gjerne timevis i en eller annen krok, hvis det var tid til det.

For meg var biblioteket et fristed, en oase i en ellers veldig usikker tilvæ-

relse hvor jeg fant lindring i bøkene, i historiene. Som ung tenåring fant jeg meg selv i bokhyllene, og hver eneste gang jeg fortapte meg i litteraturen ble det klarere og klarere at jeg på ett eller annet tidspunkt ville gjøre det samme. Jeg ville skrive. Jeg ville skrive bøker.

Vanskelig å spørre

Så redaktørens råd ga full mening. Biblioteket var nøkkelen! Jeg synes det var vanskelig å spørre, disse bibliotekarene har nok å ta fatt i, det visste jeg jo fra alle timene jeg tilbrakte på biblioteket. Likevel satte jeg meg ned den kvelden og skrev en melding til fem bibliotek. ►

” Jeg klagde min nød til en av redaktørene jeg hadde kontakt med på den tiden, og han foreslo følgende: finn et par testlesere som kan gi tilbakemelding. De bør være i aldersgruppen som manuset er myntet på, helst noen som også har lest en del og er sjangerbevisste. Hvor finner jeg dem, da? Tja, sa redaktøren, kanskje du kan spørre noen på biblioteket. ”

Alexander Sandtorv arbeider for tida i Oregon, USA. Han er kjemiker og arbeider med nye kjemiske bindinger som kan brukes i kreftbehandling. I februar 2015 disputerte han for ph.d.-graden ved Universitetet i Bergen med avhandlingen "Functionalization of the Imidazole Backbone". Om noen måneder debuterer han som skjønnlitterær forfatter. (Foto: Privat)

► Jeg skrev om meg selv, om prosjektet og spurte meget pent om bibliotekene kanskje kjente til noen lokale lesere som kunne tenke seg å være med som testlesere.

Neste dag fikk jeg svar fra alle fem.

Hjertet hoppet over et slag da jeg åpnet første mail. Kanskje de takket for tilbudet, men sa at jeg måtte finne en annen måte å komme i kontakt med gode lesere? Kanskje de sa dette ikke var noe for dem, eller at det absolutt

ikke var en del av arbeidsoppgavene deres?

Istedenfor var tilbakemeldingene overveldende. Bibliotekene syntes prosjektet var spennende, de åpnet armene for meg. Noen av dem kjente lokale lesere, andre foreslo lesesirkler som møttes jevnlig i bibliotekets lokaler. Noen av bibliotekarene spurte meget pent om ikke de kunne få lese manuset også. De sa at de alltid var på leting etter relevant litteratur, at de ikke hadde noe imot å ta

med seg manuset hjem på kvelden og lese, for meg. Det finnes alltid kaffe, så de, det finnes alltid te. Og så lenge det er kaffe og te, kan vi lese.

Entusiastiske svar

I biblioteknettverket kom det også raskt opp andre navn, de jeg snakket med kjente bibliotekarer ved andre bibliotek, bibliotekarer ved ungdomsskoler og videregående skoler som levde for litteraturen. Kanskje jeg skulle sende dem en mail også? Hvorfor ikke, tenkte jeg.

Så da gjorde jeg det. Jeg skrev mange mail og tenkte at suksessraten var rimelig lav. Det var selvfølgelig hyggelig hvis de ønsket å være med, men i en hektisk hverdag ble det sikkert ikke tid til slike overskuddsprosjekt. Der tok jeg feil. Det rant inn med entusiastiske svar. Skolebibliotekarene koblet meg også med norsklærere som ønsket å bruke manuset i en del av undervisningen. Send oss manus med en gang, sa de.

Og det gjorde jeg.

På et tidspunkt var det over 100 ungdommer som leste manuset, med den stødige koordinasjonen til folkebi-

” Så begynte tilbakemeldingene å rulle inn. Det er vanskelig å uttrykke akkurat hvordan det føltes, men det var en skrekkblandet fryd, et eller annet sted mellom forventning og skrekk. For hva var det jeg egentlig hadde åpnet? Hadde jeg bitt over mer enn jeg kunne tygge? ”

bliotek og skolebibliotekene i ryggen. Bibliotekarene rapporterte om iherdige diskusjoner, og at de prøvde å holde seg utenfor snakket, men at de lyttet spent på hva ungdommen hadde å si.

Så begynte tilbakemeldingene å rulle inn.

Haglet med innspill

Det er vanskelig å uttrykke akkurat hvordan det føltes, men det var en skrekkblandet fryd, et eller annet sted mellom forventning og skrekk. For hva var det jeg egentlig hadde åpnet? Hadde jeg bitt over mer enn jeg kunne tygge? Jeg leste mail og meldinger med en gang de kom inn.

En jente på 14 år hadde fått mareritt av teksten, men sa hun ikke hadde klart å legge den fra seg. En bibliotekar fra midt i landet sa hun likte særpreget, men hadde noen forslag til forbedring. En av bibliotekarene startet likegodt en lesegruppe på Facebook. Det haglet med innspill, språket var litt dårlig i kapittel 2. Kapittel 3 var bra, men slutten var kjedelig. De skjønnte ikke sidehistorien, men likte spenningstoppen. Jeg skrev så blekket sprutet og ga meg selv fullstendig til tilbakemeldingene. Jeg samlet dem i et dokument som bare vokste og vokste. Jeg svarte dem så godt jeg kunne, spurte nærmere om det som ikke fungerte for dem, det som kunne bli bedre.

Tre av testleserne fra et av østlandsbibliotekene hadde hatt en diskusjon på skolen om akkurat hva som hadde skjedd i kapittel 5. Dette var teoriene deres, men som jeg sikker fikk med meg her, så var de absolutt ikke enige. Hva var det egentlig jeg hadde ment? De klarte ikke å gå videre før jeg svarte, så jeg sendte mail tilbake så fort som mulig: Tusen takk.

Empati og forståelse

Det er mye snakk om leseglede blant unge, hva samfunnet kan gjøre for å få flere til å lese. Vi er alle enige i at lesing blant unge er viktig for dannelsen, og jeg er overbevist om at lesing øker empati og forståelse, at det er en av nøklene til et bedre samfunn fordi en får øynene opp for andre skjebner og andre liv. En ser seg selv klarere, ved å lese om andre. Bibliotekene er hjertene i samfunnet vårt, hjerter som banker og slår med kjærlighet og glede.

” Nå har jeg arbeidet tett med bibliotekene i Norge, og med deres brukere. Rausheten, engasjementet og kjærligheten jeg har møtt, har vært aldeles overveldende. ”

Men unge leser ikke, er det noen som sier. De bryr seg ikke.

Jeg må helt ærlig si meg dypt uenig i at unge ikke bryr seg. Gjennom dette prosjektet har jeg ikke sett noe annet enn leseglede. At en gjeng med ungdommer, fra helt ulike steder i landet, blir så opphengt i en historie at de ikke sover om natten, er langt over forventet. Og bibliotekarene sendte meg også meldinger. De synes dette prosjektet var fantastisk, og de takket og bukket over at de fikk være med. Det eneste jeg kunne skrive tilbake, var at det var jeg som skulle takke og bukke.

Nå har jeg grått i en dag, var det en som skrev. Dette var en veldig trist historie. Men det føles godt også. Tusen takk.

En dag kom en konvolutt i posten, sendt helt fra Lørenskog til Portland USA hvor jeg bor. Jeg hadde ventet spent på forsendelsen og klarte så vidt å vente med å åpne den til jeg kom meg opp trappen og inn i leiligheten. En god bunke med skjema ventet på meg, skrevet av elevene fra 2STA ved Mailand videregående skole. Det var tilbakemeldinger om manuset, som de hadde brukt i den ene norskklassen.

Tannhjul som måtte fjernes

På slutten av prosjektet hadde jeg en helt tydelig formening om hva jeg måtte endre, hvor det knirket, og hvilke tannhjul jeg måtte fjerne fra historiemaskineriet mitt. Jeg brukte et halvt år, jeg rablet og flyttet og slettet. Manuset som kom fram, som en spirende plante i sølen fra det forrige manuset, var både

sterkere, bedre og mer levende enn jeg kunne drømme om.

Manuset ble så antatt, og i mars kommer Profetien om Laura ut på Umbrella forlag, et lite og nystartet Bergensforlag.

Jeg ser meg selv som heldig og privilegert som har tatt del i denne reisen. Den har bekreftet det jeg allerede vet fra oppveksten min: bibliotekene er sentrale i lokalsamfunnene. De er så mye mer enn støvete samlinger med bøker, de er knutepunktet mellom leser og forfatter. De er også håpet vi har for at formidlingen til unge gløder gjennom alle andre distraksjoner, ledestjernen som gjør at unge hele tiden får muligheten til å treffes av litteraturen og at nye generasjoner får evnen til å se ting på en annen måte, å se verden klarere og mer empatisk.

En liten plass i bokhylla?

Nå har jeg arbeidet tett med bibliotekene i Norge, og med deres brukere. Rausheten, engasjementet og kjærligheten jeg har møtt, har vært aldeles overveldende.

Når Profetien om Laura kommer ut, håper jeg at jeg får reist rundt til disse bibliotekene og møte alle som så generøst har hjulpet meg opp og fram. Jeg håper jeg får en liten plass i en av bokhyllene, og at en eller annen ungdom finner fram til min bok.

Så møtes vi, leser og forfatter, i en stille bokhylle på lokalbiblioteket. ■

"Tråden har hele tiden vært at IT, bibliotek og forskningsrådgivning er funksjoner som jobber med forskerstøtte, og vi skal gjøre det sammen og dekke forskernes behov som helhet. Vi skal lage et sted å henvende seg, der en skal kunne gi best mulig svar."

Bibliotek for deling av forskningsdata

Tekst:
Aud Gjersdal, frilansjournalist

Åpne forskningsdata trenger støtte fra biblioteket

Universitetsbiblioteket i Oslo har startet arbeid med forskningsdata.

– Vi ser at det er et generasjonsskifte. Akademiene for unge forskere i Europa har laget et innspill, der de skriver at åpne data trenger økt støtte og bør implementeres som en del av flere forskningsfelt, sier Live Kvale, fra Universitetsbiblioteket i Oslo (UBO). Her fremgår det at disse forskerne ønsker at det tilrettelegges for

deling på en ubyråkratisk måte, og at forskere trenger opplæring i dataforvaltning og -gjenbruk. Her tenker Kvale seg at biblioteket kan bidra, og siterer fra boken "The Atlas of New Librarianship" av David Lankes på hva som er bibliotekarenes oppdrag:

– Vårt oppdrag er å forbedre samfunnet ved å tilrettelegge for at ny kunnskap oppstår i vårt lokalmiljø. Vårt lokalmiljø er universitetet og forskerne, sier hun og det blir derfor nødvendig å stille spørsmålene:

– Hva ønsker forskerne? Hva ønsker universitetet? Hvilken rolle ønsker vi på universitetsbiblioteket å ha?, fortsetter hun. I 2014 ble det opprettet en arbeidsgruppe ved UiO som skulle kartlegge eksisterende tjenester og praksis, forskernes behov og lage forslag til retningslinjer og prinsipper for arkivering av forskningsdata. Ut fra rapporten "Dataeksplosjonen - en stor utfordring, og en gedigen mulighet!", som de leverte, ble det opprettet et pilotprosjekt som nå er i gang.

Samarbeid om forskerstøtte

– Forskerne har ansvar for sine data, men institusjonen må tilby kompetanse, kurs, tjenester og infrastruktur, sier hun,

og peker på at en må skille mellom aktive arbeidsdata og arkivering. Universitetet har ansvar for at forskningen kan foregå på universitetet og at dataene lagres her, mens egne forskere og deres samarbeidspartnere jobber med dem. Arkivering kan skje andre steder. Kvale understreker at biblioteket må samarbeide med andre internt:

– Tråden har hele tiden vært at IT, bibliotek og forskningsrådgivning er funksjoner som jobber med forskerstøtte, og vi skal gjøre det sammen og dekke forskernes behov som helhet. Vi skal lage et sted å henvende seg, der en skal kunne gi best mulig svar, sier Kvale og forteller at de nå er i gang med å lage en nettside, med opplysninger som forskerne trenger. Spørsmål sendt til en e-postadresse går til en kompetansegruppe med personer innenfor disse tre funksjonene.

– Tanken er at da kan de henvende seg et sted og få svar, sier hun.

Omfattende kursvirksomhet

I rapporten presenteres en plan på hvordan og hvem som bør kurses, og gjennom piloten er dette arbeidet nå

påbegynt. Universitetsbiblioteket ønsker i samarbeid med forskningsadministrasjonen å tilby kurs for prosjektledere i prosessen med søknad om finansiering.

– Det er korte skreddersydde kurs for prosjektledere, slik at de forstår hva de bør ha med i en søknad, og gi hjelp

med kostnadsoverslag over hva lagring, arkivering og publisering koster, slik at dette kommer inn i søknaden, sier Kvale. Når penger er bevilget, følger de opp med en datahåndteringsplan.

– Doktorgradsstudenter og forskere ønsker kurs som hjelper dem å jobbe

mer effektivt, sier hun. De har holdt Software- og Data Carpentry workshops. Dette er to frivillige organisasjoner som UiO har inngått samarbeid med, der forskere holder kurs for andre forskere i å forenkle arbeidsprosesser gjennom bruk av programmering, bearbeiding og organisering av data.

– Dette går ikke direkte på deling, men legger til rette for deling ved å undervise i gode rutiner, sier hun. Software Carpentry fokuserer på å få mest mulig gjort på minst mulig tid ved hjelp av grunnleggende dataferdigheter. Data Carpentry er en søsterorganisasjon som har disiplinspesifikke workshops. Her jobber en systematisk med sine data innenfor de ulike disiplinene. De ser også for seg å bygge en modul som tar for seg kuratring av data. Utover dette er det holdt noen kurs for bibliotekansatte, og det skal holdes kurs for masterstudenter og forskningsrådgivere.

Løse utfordringer sammen

I Norge har vi allerede to store aktører som arkiverer data: Norsk senter for forskningsdata (NSD) og Norstore. Kvale anbefaler at vi bruker disse, fremfor å lage mange småarkiv selv. Det er mange, både nasjonale og internasjonale, aktører som er involvert i lagring og tilgjengeliggjøring av forskningsdata, og der finnes mange utfordringer. Disse skal vi ikke løse alene, men samarbeide med andre.

– Det er et stort sprang mellom det vi har og mulighetene som ligger der. Vi må kreve at de løsningene som finnes skal bli bedre, og prøve å gjøre gapet mellom hva vi drømmer om og realiteten litt mindre. Kurse, diskutere, samarbeide, vi må begynne et sted, avslutter Kvale.

Videre lesning

- Dataeksplosjonen – en stor utfordring, og en gedigen mulighet!
<https://www.usit.uio.no/om/organisasjon/uav/itf/saker/forskningsdata/lagring-og-deling-av-forskningsdata.pdf>
- Research Data Alliance
<https://rd-alliance.org/>
- UiOs side om forskningsdata for forskere:
<https://www.uio.no/english/for-employees/support/research/research-data/> ■

– Doktorgradsstudenter og forskere ønsker kurs som hjelper dem å jobbe mer effektivt, sier hovedbibliotekar Live Kvale ved Universitetsbiblioteket i Oslo. (Foto: Erling Bergan)

"Vi ønsker å bevege oss fra "åpen hvis man må, lukket hvis man kan", til "åpen hvis man kan, lukket hvis man må."

Forskningsdata skal deles

Tekst:
Aud Gjersdal, frilansjournalist

Åpne forskningsdata gir fremskritt

Deling og tilgjengeliggjøring av forskningsdata har vært på den internasjonale forskningspolitiske agenda i nærmere ti år.

– EU er en av de største produsentene av vitenskapelige data i verden, men benytter i for liten grad slike data til innovasjon og verdiskapning, sier Marte Qvenild fra Forskningsrådet. Hun sier at EU nå ønsker å forandre på dette: Forskningsdata som i tiden fremover produseres innenfor EUs store ramme-program for forskning og innovasjon, Horisont 2020, skal som hovedregel være åpne for å sikre gjenbruk og vi-

tenskapelig fremskritt. Så hvorfor skal forskningsdata deles? Qvenild oppsummerer argumentene:

- Det øker innovasjonstakten og gir raskere vekst
- Forskingen blir bedre, med økt samarbeid og mindre duplisering
- Lettere å bygge på andres arbeid
- Øker transparens, noe som muliggjør involvering av den enkelte og samfunnet
- Enklere å etterprøve og verifisere forskning
- Data som er finansiert av det offentlige bør komme allmennheten til gode.

Europeisk forskningspolitikk

I Europa, så vel som i Norge, har åpne data blitt forskningspolitikk. I 2012 kom EU-kommisjonens rapport "Recommendation on Access to and Preservation of Scientific Information".

– Denne ble retningsgivende for politikktutvikling i medlemslandene, også i Norge, sier hun og forteller videre at EU ønsker å spille en ledende rolle i den digitale økonomien for økt innovasjon og samfunnsutvikling, og her blir forskningsdata et viktig verktøy. I tråd med dette målet har EUs ministerråd nylig kommet med prinsipper for tilgjengeliggjøring av forskningsdata. De har lansert FAIR-

prinsippet, der data skal være Findable, Accessible, Interoperable og Reusable. Data skal være enkelt tilgjengelig, ha overføringsverdi mellom fagfelt og av en kvalitet som muliggjør gjenbruk. Et annet viktig prinsipp er "så åpen som mulig, og så lukket som nødvendig".

– I Norge startet det for alvor i 2007 ved OECD sine prinsipper og retningslinjer for tilgang til offentlig finansierte forskningsdata, som Norge har forpliktet seg til å implementere, sier hun. Forskningsrådets policy for tilgjengeliggjøring av forskningsdata kom i 2014. Her er åpenhet hovedregel, men med unntak for data som må beskyttes av sikkerhetshensyn, personvern eller andre juridiske forhold. Unntak gjelder også dersom data skal utnyttes kommersielt. Qvenild opplyser videre at Kunnskapsdepartementet nå arbeider med en handlingsplan for forskningsdata, og den skal være ferdig i 2017.

Nye arenaer for deling

– Forskningsrådet sonderer nå interessen for å etablere en dialogarena for ulike infrastrukturer og tjenestetilbydere for arbeid med deling av data, sier hun. Her skal blant annet BIBSYS og Cistin delta sammen med mer fagspesifikke aktører.

– Et tyvetalls infrastrukturer og in-

stisjoner skal møtes og diskutere tjenestetilbudet som finnes for forskere i dag, og om det er behov for å utvide tilbudet, sier hun og peker på en annen viktig arena for deling på EU nivå.

– Gjennom et initiativ kalt European Open Science Cloud ønsker kommisjonen å lage en arena for sikker deling og tilgjengeliggjøring av data på tvers av europeiske land og fagfelt, sier Qvenild. Kina og USA har kommet langt med "high performance computing", og EU må bli bedre her. Med denne skyen ønsker en å koble sammen eksisterende infrastruktur og ressurser som allerede finnes.

– Det blir spennende å se nøyaktig hvordan denne digitale plattformen vil fungere, men man kan tenke seg en slags Googletjeneste, der en kan søke og få tilgang til datasett, sier hun.

Metadata er viktig

For at forskningsdata skal være gjenfinnbar, må de ha metadata, og disse bør være i samsvar med internasjonale standarder. Identifikatorer er et viktig element i dette og BIBSYS er nå medlem av DataCite, og har fått rolle som utsteder av DOI-er i Norge. En DOI (Digital Object Identifier) er en varig og unik identifikator.

– De kan brukes på objekter som er siteringsverdige og som har gode me-

tadata. Denne tjenesten tilrettelegger for korrekt sitering av forskningsdata og bidrar til arkivering av forskningsdata for verifikasjon og gjenbruk. Forskningsdata med DOI fra DataCite er gjenfinnbar i Oria.no og synlig sammen med sine respektive publikasjoner, sier hun. Forskningsrådet anbefaler også bruk av Creative Commons lisenser, nærmere bestemt CC-BY lisensen.

– Vi ønsker å bevege oss fra "åpen hvis man må, lukket hvis man kan", til "åpen hvis man kan, lukket hvis man må", avslutter hun.

Videre lesning:

- Access to and Preservation of Scientific Information in Europe.
http://ec.europa.eu/research/openscience/pdf/openaccess/npr_report.pdf
- Forskningsrådets policy for tilgjengeliggjøring av data.
<http://goo.gl/YXKExt>
- Principles and Guidelines for Access to Research Data from Public Funding.
<https://www.oecd.org/sti/sci-tech/38500813.pdf> ■

– EU er en av de største produsentene av vitenskapelige data i verden, men benytter i for liten grad slike data til innovasjon og verdiskapning, sier Marte Qvenild fra Forskningsrådet.

BF er tatt opp i Unio!

Et enstemmig representantskap i Unio vedtok onsdag 7. desember å ta opp Bibliotekarforbundet som nytt medlemsforbund.

Tekst:
Erling Bergan

BF har som kjent hatt en omfattende intern prosess for å sikre bred legitimitet for overgang fra YS til Unio. Etter medlemsmøter i alle fylkeslag og ekstraordinært landsmøte 14. november i år var det klart: Et samlet BF står bak søknaden som ble sendt til Unio. Og nå er altså søknaden imøtekommet, også enstemmig.

Tida var moden

Fra Unio-hold ble det uttrykt glede over at Bibliotekarforbundet med dette bidro til å styrke og berike Unio. Siri Skjæveland Lode, sentralstyremedlem i Utdanningsforbundet, sa at de med glede hadde registrert BF's søknad om opptak i Unio.

Etter vedtaket slapp BF's forbundsleder Margunn Haugland til på Unios talerstol - for første gang.

- Tusen takk for at dere vil ha oss med. Vi i BF gleder oss over at vi nå skal inn i samme hovedorganisasjon som andre profesjonsforbund. BF har vurdert et skifte opp gjennom årene og nå mente vi tida var moden. Jeg er glad dere er enig, sa BF-lederen til Unios representantskap.

2017 som mellomår

BF er nå formelt tatt opp i Unio med virkning fra 1. januar 2018. I hele 2017 er vi fremdeles formelt medlem av YS, men uten å kunne delta i noen YS-organer. Til gjengjeld skal BF og Unio i dialog om hvordan BF i 2017 skal bli representert med observatør i Unio-organ hvor det er naturlig. Fra 2018 er vi uansett inne for fullt.

- Der hvor BF's tillitsvalgte samarbeider med andre forbund

lokalt, vil 2017 bli en anledning til å vurdere om det er behov for å gjøre endringer. Dette er uansett en avgjørelse som medlemmer og tillitsvalgte lokalt må ta. På mange arbeidsplasser greier BF-tillitsvalgte seg utmerket på egen hånd. Men er det behov for samarbeid, er det jo naturlig å se i retning Unio-forbund i løpet av 2017, sier forbundsleder Margunn Haugland.

Forsikringer

Nå står BF foran arbeidet med å sikre en smidig og god overgang for alle medlemmer og organisasjonsledd. Og da står blant annet forsikringer og andre medlemsfordeler på agendaen.

- Vi er i gang med dette arbeidet allerede. Vi har hatt møter med vår samarbeidspartner når det gjelder hvilke forsikringsordninger vi skal tilby medlemmene, sier Haugland, og

forklarer:

- I Unio tilbyr alle medlemsorganisasjonene rabatterte forsikringer, men dette er ikke en tjeneste som hovedorganisasjonen forhandler på vegne av hele Unio. De fleste mellomstore og små Unio-forbund har inngått avtale med Bafo Forsikringsmegling, som opererer forsikringskontor i forbundenes navn. Slik vil det trolig bli for Bibliotekarforbundet også. Vi skal forhandle fram et godt opplegg i løpet av våren. Så skal medlemmene få fylldig informasjon om nye forsikringstilbud i løpet av sommeren 2017. Uansett løper dagens ordninger innenfor YS Medlemsfordeler ut hele 2017 for BF's medlemmer, sier BF-lederen.

Informasjon på nettsidene

Etter hvert som det er nye ting å melde i forbindelse med overgangen fra YS til Unio, vil BF informere på nettsidene og også gjennom nyhetsbrev etter behov.

- Ellers er det selvfølgelig mulig å ringe til BF's sekretariat når man trenger råd eller veiledning i forbindelse med Unio-overgangen, sier Haugland

Verving

Forbundslederen røper at oppslutningen om Unio-overgangen var mer samstemt i BF enn hun hadde trodd.

- Det tyder på at Bibliotekarforbundets medlemskap i Unio, der vi kommer sammen med alle de andre profesjonsforbundene, kan være et ekstra og positivt moment når vi snakker med kollegaer om medlemskap, avslutter en optimistisk Margunn Haugland. ■

BF-leder Margunn Haugland takker Unio på deres representantskapsmøte onsdag 7. desember, for at de enstemmig tar opp BF i hovedorganisasjonen.

Godtgjøring for forhandling på "feil" arbeidsplass.

Har du som BF-medlem forhandlet for Bibliotekarforbundet på en annen arbeidsplass enn din egen? Da kan du ha krav på godtgjøring fra BF!

Send inn protokollen til bf@bibforb.no og vi vil foreta utbetaling. Har du spørsmål, tar du kontakt med BFs sekretariat. ■

Meld inn ny lønn!

Har du fått endret lønna di i det siste? Har du fått ny lønn etter lokale forhandlinger? Eller har du kanskje også skiftet arbeidsgiver, eller fått ny epostadresse?

Alt dette vil vi gjerne at BF-medlemmer gjør på nettet. Gå inn på BFs nettsider www.bibforb.no og velg "Oppdater medlemsinformasjon" under "Medlemskap" i menyen. Da får du opp et skjema å fylle ut. Velger du yrkesstatus "Yrkesaktiv" og deretter hvilken sektor du er i, får du anledning til å fylle inn årslønn, eller lønnstrinn.

Er du tillitsvalgt, er det fint om du ber BF-medlemmene på din arbeidsplass om å gjøre det samme. Opplysningene vi har om deg, brukes på en rekke områder: Til lønnsstatistikk som tillitsvalgte kan bruke når de forbereder forhandlinger. Til adresselister for utsending av Bibliotekaren og Nyhetsbrev.

Takk for hjelpen! ■

Brukerne av Mikromarc bygger sin egen hverdag!

Globalisering – godt og gale

Globaliseringa blir trekt fram som ei av forklaringane både på Brexit, Trumpsigeren og på veksande misnøye med elitemakt og elitestyring.

Tekst:

Ragnhild Lied, leder i Unio

For somme er globalisering nærast eit skjellsord, rota til både vondt og gale. For andre er globalisering eit gode. Handel på tvers av landegrensar, og fri flyt av folk og tenester er det som skaper vekst, og som kan løfte folk ut av fattigdom, hevdar tilhengarane. Og det skal leggst til – det er få som er imot handel land imellom. Men det er eit paradoks at dei ivrigaste handelsmotstandarane kan få ein uventa alliert i Donald Trump.

Globalisering – faresignal og korleis bygge ny tillit – var tema for eit kontaktmøte mellom TUAC (Trade Union Advisory Committee) og leiinga i OECD no i desember. Unio var representert i TUAC-delegasjonen.

Både fagrørsla og OECD ser og opplever at globaliseringa skaper uro og misnøye hos mange. Men det er ulike syn både på årsaker og åtgjerder. Frå OECD og frå medlemsland blir det hevda at globalisering og handel urettmessig har kome i miskreditt. Det er heller nasjonale forhold som skaper problem. Difor er det språket og kommunikasjonen som må endrast og forbetrast – ikkje politikken. Dermed skal folk lettare forstå sitt eige beste, blir det antyda.

Ein slik strategi er dømt til å mislukkast, og illustrerer tydeleg avstanden mellom elite og folk.

Problemet ligg i realitetane: Globaliseringa har skapt rikdom for somme, og har samtidig ramma mange. Bedrifter og multinasjonale konsern og leiarane der har hausta fruktene, medan arbeidsfolk i mange land har tapt både arbeid og levestandard.

For fagrørsla er det opplagt at denne kløfta må minskast. Gevinstane av globalisering og (fri)handel må fordelast meir rettferdig. OECD, som har "inkluderande vekst", som eit av slagorda sine, burde lett kunne stille seg bak eit slikt krav. Men medlemslanda har ulike prioriteringar, og

Globalisering har skapt rikdom for somme, men samtidig ramma mange. Kløfta må minskast. Gevinstane av globalisering og (fri)handel må fordelast meir rettferdig, skriver Unio-leder Ragnhild Lied. (Foto: Unio/Sol Nodeland)

det er tydelegvis lettare for OECD å lage felles slagord enn felles praktisk politikk.

For TUAC og fagrørsla er høg grad av fagorganisering eit opplagt verkemiddel – ein strategi – på veg mot målet om inkluderande vekst. Det er likevel ei kjensgjerning at både arbeidsgjevarar og styresmakter i ein del land legg hindringar i vegen både for fagorganisering og for kollektive forhandlingar og avtalar. Ein av toppleiarane i Samsung har til dømes sagt at dersom dei tilsette fagorganiserer seg, blir det "over my dead body".

Blant fagrørsla sine krav er standardkrav og reguleringar både i land og mellom land, slik at rettar som gjeld arbeidsvilkår, rettferdig konkurranse, og skatt kan sikrast på ein betre måte enn i dag. Dette må følgjast opp med eit

program for offentlege investeringar i infrastruktur og utdanning, med OECD i førarsetet.

Samtidig må politikken aktivt prioritere tiltak som styrker sysselsettinga og som kan sikre anstendig lønn og anstendige arbeidsvilkår.

Det nyttar ikkje lenger å påstå at liberalisering og fleksibilitet i arbeidsmarknaden og redusert skatt for toppsjiktet, er vegen til velferd og rettferd, var den klare bodskapen frå TUAC.

Sjølv om Noreg og norsk arbeidsliv står seg godt, er dette eit relevant bodskap også overfor vår heimlege regjering. ■

WagnerGUIDE

- WagnerGUIDE er en webbasert veivisnings- og informasjonstjeneste.
- Et interaktivt kart over biblioteket, gjør det enklere for publikum å finne frem.
- WagnerGUIDE er plattformuavhengig og fungerer på alle kjente mobiltelefoner, lesebrett, PC-er og infokiosker.
- Utviklet etter prinsipper for universell utforming, og kan enkelt redigeres av personalet.

Unio-overgang i rute

- Skifte av hovedorganisasjon er under kontroll, sier BF-leder Margunn Haugland, en måned etter at det ekstraordinære landsmøtet vedtok overgang fra YS til Unio.

Tekst:
Erling Bergan

Bibliotekarforbundet hadde ekstraordinært landsmøte 14. november, for å behandle spørsmålet om å skifte hovedorganisasjon. Og de 60 delegatene fattet et enstemmig vedtak om å melde BF ut av YS og søke medlemskap i Unio. 7. desember vedtok et enstemmig representantskap i Unio å ta opp BF som nytt medlemsforbund.

Mellomåret 2017

– Med god grunn går vi ut med dette under overskriften "BF er tatt opp i Unio". Men det er en overgangsperiode som varer hele 2017. BF er formelt medlem av YS i ett år etter utmelding – altså hele 2017. Slik er YS sine vedtekter. De sier også at BF-ere ikke kan være representert i YS-organ i denne perioden. Dette er forståelig, og vil i hovedsak gjelde BF sentralt, sier forbundsleder Margunn Haugland.

BFs medlemskap i Unio vil, formelt sett, ikke tre i kraft før 1. januar 2018. Men Unio vil i hele 2017 la BF "hospitere" i de Unio-organene vi skal være formelt medlem av fra 2018. Dermed vil BF de facto være en del av Unio-familien fra begynnelsen av 2017.

Lokalt samarbeid

– Noen av henvendelsene til sekretariatet har vært i forbindelse med

lokalt samarbeid, som noen av våre tillitsvalgte har med andre YS-forbund i dag. Vårt svar er at det ikke er noe til hinder for at samarbeid en i dag har med andre YS-forbund kan fortsette i 2017, så fremt en lokalt ønsker det. Men noen steder kan det allerede i 2017 være aktuelt å finne nye lokale samarbeidspartnere blant tillitsvalgte for Unio-forbundene. Hvilket forbund i Unio som bør bli samarbeidspartner for BF kommer an på de lokale forhold. Enkelte steder kan det hende at Unio har en tillitsvalgt som representerer flere forbund allerede som det da vil være naturlig å samarbeide med. Andre steder fins ikke det. Det er da opp til BF lokalt å finne ut hvem en ønsker å samarbeide med, sier BF-lederen.

Medlemsfordeler

Dagens medlemsfordeler som BF-ere har gjennom YS Medlemsfordeler løper i hele 2017. Den nye appen som ble gjort tilgjengelig i slutten av november, kan benyttes av BF-medlemmer i hele 2017. Forsikringsordninger i Gjensidige gjennom YS Medlemsfordeler er en del av dette.

Fra 2018 vil det skje endringer i medlemsfordelene BF-medlemmer kan benytte, både når det gjelder forsikringstilbud og andre tjenester.

– Hva endringene blir for forsikringene er for tidlig å si. Men vi i sekretariatet er allerede i gang med å utvikle og fremforhandle et nytt medlemstil-

bud på forsikring. Basert på samtaler med aktuelle forsikringsselskaper ser vi svært positivt på prosessen. BF vil informere medlemmene om nytt forsikringstilbud og praktiske forhold knyttet til overgangen sommeren 2017, sier Haugland.

Spennende fellesskap

– Gjennom medlemskapet i Unio blir vi del av et fellesskap som bedre tjener BF og bibliotekarenes interesser. Lønnsforhandlinger, arbeidsforhold og politisk arbeid er alle områder hvor fellesskapet med andre profesjonsforbund for høgskole- og universitetsutdanna blir viktig. At tyngdepunktet i Unio ligger i offentlig sektor samsvarer også godt med BFs profil. Alt ligger til rette for at Unio-medlemskap vil tjene interessene til BFs medlemmer godt.

Mer informasjon

Utover i 2017 vil BFs sekretariat utarbeide en serie svar på ofte stilte spørsmål om Unio-overgangen. Oversikten vil legges lett tilgjengelig på BFs nettsider. Har du spørsmål du ikke har fått svar på, eller andre tips om Unio-overgangen, kontakt BF på bf@bibforb.no. ■

Hege og Kieth er BF-sekretariatets nye ansikter

Forbundsstyret har tilsatt Hege Bergravf Johnsen og Kieth Lau Andersen som rådgivere i Bibliotekarforbundets sekretariat. - I 2017 er vi vesentlig bedre bemannet igjen, sier forbundsleder Margunn Haugland.

Tekst:
Erling Bergan

Bibliotekarforbundet lyste i oktober ut to stillinger som rådgivere i Bibliotekarforbundets sekretariat, med arbeidsoppgaver knyttet opp mot tariff, lønn og arbeidsliv. Handlingsrommet til å lyse ut stillingene oppstod etter at først rådgiver Embret Rognerød og så forhandlingsleder Monica Deildok sa opp sine stillinger. Det meldte seg 32 søkere til de to stillingene, og 8 av disse ble innkalt til intervju. Etter samstemt konklusjon i tilsetningsrådet vedtok forbundsstyret enstemmig å tilsette Hege og Kieth, som begge har takket ja til å begynne i BFs sekretariat.

Hege Bergravf Johnsen er 37 år gammel og har mastergrad i bibliotek- og informasjonsfag fra Høgskolen i Oslo og Akershus. De siste 9 årene har hun arbeidet ved Deichmanske bibliotek i Oslo. Hun har hatt tillitsverv for BF i Kulturetaten i Oslo kommune i mange år, som styremedlem, nestleder og de siste tre årene som klubbleder og hovedtillitsvalgt. Som BFs desidert største arbeidsplass har det gitt mange utfordringer, ikke minst den mangeårige konflikten med Oslo kommune om arbeidstid ved Deichman, en sak som nå er i ferd med å finne sin løsning. Hege har også forhandlet for BF i hoved- og mellomoppgjørene i Oslo kommune. For tiden er hun i et kortvarig engasjement i BFs sekretariat, som altså vil gå over i fast ansettelse.

Kieth Lau Andersen er 44 år gammel og har mastergrad i statsvitenskap fra Roskilde universitet. Han er dansk, men bor nå i Norge. De siste ti årene har han vært rådgiver i Dansk Magisterforening, med arbeid innen forhandling, rådgivning og kurs. Han har tidligere vært rådgiver i Danske bioanalytikere/laboranter, også der med arbeid innen forhandling og rådgivning. Kieth kommer et par dager i sekretariatet før jul, for å bli kjent med forholdene, men begynner fast i stillingen fra 3. januar.

Tilfører sekretariatet mye

– Det var en sterk søkerliste vi fikk til disse to rådgiverstillingene. Konkurransen var hard. Flere svært gode søkere nådde dessverre ikke opp. Nå er vi glade for at Kieth og Hege begge har takket ja til å begynne hos oss. De har god kompetanse og vil tilføre sekretariatet mye, sier BF-leder Margunn Haugland. ■

- Wikimedia Norge, er en frivillig organisasjon som støtter opp om de ulike Wikimedia-prosjektene, hvor Wikipedia er det mest kjente.
- Nå inviterer de bibliotekarer over hele landet til å legge til kilder i artikler på Wikipedia.
- En nyttig faglig innsats mot de post-faktuelle tendensene i tida.

#Faktajakt på Wikipedia

Wikipedia er en kunnskapsdugnad. Et nettleksikon som alle kan bidra til og redigere, og januar er måneden for bibliotekenes Wikipedia-innsats. Wikipedia ber bibliotekarer verden over om å legge til kilder i Wikipedia-artikler. Bli med på #faktajakt!

Tekst & foto:
Astrid Carlsen,
daglig leder i Wikimedia Norge

Wikipedia = Ring en venn du stoler på

For mange av oss er Wikipedia inngangsporten til kunnskap. Vi vil gjerne sjekke noe kjapt for å få et svar. Deretter

går vi gjerne videre til referanselisten i Wikipedia-artikkelen for å fordype oss i et emne. Vi spurte Sabine Rønsen, student ved Høgskolen i Oslo og Akershus, på arkiv- bibliotek- og informasjonsfag, om hvordan hun bruker Wikipedia:

- Jeg bruker Wikipedia hver dag til å sjekke store og små ting. Hver gang jeg lurer på noe egentlig. I diskusjoner med andre er det Wikipedia vi bruker for å finne svar. På skolen bruker jeg Wikipedia for å få ting forklart på en forståelig måte, få en kjapp oversikt over et tema og til å gi meg en god pekepinn for videre lesing og gode kilder. Det funker litt som Ring en venn du stoler på, mener jeg. Jeg synes at Wikipedia som kilde til kunnskap har utviklet seg fra å være en rebell, en løsning som tok makta fra de som satt på den, som lærerne på skolen, det husker jeg som noe utrolig. Så kom en motreaksjon; du kan ikke stole på Wikipedia, men de siste årene har det jevnet seg ut.

Kilder og referanser

Wikipedias styrke er kildene og referansen som innholdet bygger på. Som

lesere kan vi aldri stole blindt på hva som er skrevet. Vi må selv sjekke kildene. På Wikipedia kan vi lese dette om anbefalt kildebruk: "Hensikten med å oppgi kilder i en artikkel er at det skal bli mulig for leseren (og andre skribenter) å spore hva som er faglig og saklig grunnlag for artikkelen, og ikke minst hvor tidligere skribenter har avveket fra oppgitt kildegrunnlag. Samtidig er kildehenvisningene en dokumentasjon av hva en har brukt av kunnskap, resultater og idéer fra andres arbeider."

Kildekritikk og det postfaktuelle

I 2016 kåret Oxford Dictionaries post truth til årets ord og det tyske Gesellschaft für deutsche Sprache kåret post-faktisch til årets ord. Etter året vi nettopp har lagt bak oss er kildekritikk blitt enda mer viktig enn før. Videre på Wikipedia sin artikkel om kilder kan vi lese:

"Hva som er en kilde, og ikke minst en god kilde, er en vedvarende diskusjon. En kilde er generelt bare en bit (en rest) av totalbildet, og selv om vi bruker flere kilder har vi ingen garanti for at hele totalbildet er dekket. En kilde kan også

beskrives som en effekt av virkninger fra tidligere forhold. Det gjør at kilden kanskje bare beskriver enkelte forhold.”¹¹

Hovedgrunnene for å sitere kilder, det vil si dokumentere opprinnelsen til informasjon, er for å:

- sikre at artiklens innhold er troverdig, og kan sjekkes av enhver leser eller skribent
- forbedre Wikipedias troverdighet og autoritet
- vise at din redigering ikke er original forskning
- hindre eventuelle uenighet om innholdet
- kreditere en kilde for informasjonen og for å unngå anklager om plagiat.

Praksis i Wikimedia Norge

I januar og februar skal Rønsen ha praksis hos Wikimedia Norge, og hun skal jobbe med nettopp #faktajakt. Hvilken rolle spiller kildekritikk i dag, spurte vi henne:

- Tenk hvilken informasjonstilgang vi har i dag! Jeg tror vi så vidt har begynt å venne oss til denne enorme tilgangen og at det som blir avgjørende i tiden fremover er evnen til å sortere informasjon og utøve kildekritikk. Man tenker at det er noe vi kan, at vi automatisk er trent i kildekritikk, men det tror jeg ikke stemmer. Nye generasjoner vil ikke automatisk ha denne evnen, det er noe vi må lære. Dessuten kan det være et overskuddsprosjekt å være kritisk. Vi har forskjellige utgangspunkt for å kunne være det og vi trenger å lære oss verktøy.

- Wikipedia demokratiserer kunnskap. Alle kan bidra og det sikrer kvaliteten. Sammen med open access synes jeg vi ser en omlegging av hvordan kunnskap deles. Denne omleggingen vil jeg være en del av. Jeg håper bibliotekarer, og andre, kan delta i #faktajakt av samme grunn.

Stadig forandring

Som kilde til informasjon er Wikipedia i stadig forandring, en Wikipedia-artikkel er aldri ferdig skrevet. Å utøve kildekritikk er nødvendig både som leser og bidragsyter på Wikipedia. Ved å delta i #faktajakt kan bibliotekarer selv granske allerede oppgitte kilder i Wikipedia og legge til nye. Slik får man en praktisk innsikt i hvordan Wikipedia redigeres og forbedres i fellesskap. Bibliotekene

I januar og februar har bibliotekstudent Sabine Rønsen praksis hos Wikimedia Norge, for å jobbe med #faktajakt.

er i en unik posisjon når det gjelder å utfordre myten om at man ikke kan stole på Wikipedia og vi håper mange vil bidra i #faktajakt og diskusjonen videre om kildekritikk. Vi har laget noen enkle

verktøy som kan hjelpe deg i gang (se boksen under). ■

1) https://no.wikipedia.org/wiki/Wikipedia:Bruk_av_kilder Besøkt 21.12.2016

#faktajakt

- Med verktøyet Referansejakt får du opp Wikipedia-utsagn på bokmål og nynorsk som mangler kilder:
- For bokmål: <https://tools.wmflabs.org/citationhunt/nb>
- For nynorsk: <https://tools.wmflabs.org/citationhunt/nn>
- Merk redigeringsene dine med #faktajakt i redigeringsforklaringen på Wikipedia
- Del gjerne redigeringsene dine i sosiale medier under #faktajakt
- Spørsmål? Ta kontakt på faktajakt@wikimedia.no

Biblioteklokaler som stikker seg ut

"The Garden Library for Refugees and Migrant Workers" ble etablert i 2010 som et sosialt og kunstenrisk prosjekt i Levinski-parken i den israelske storbyen Tel Aviv, like ved den sentrale bussterminalen. Mange fremmedarbeidere samles i parken i helgene, og biblioteket er et kulturtilbud og et fristed i en hard hverdag. I Israel er det mange hundre tusen fremmedarbeidere, en stor del av dem illegale. Biblioteket drives og finansieres av den frivillige stiftelsen ARTEAM. Det er åpent slik at alle kunne komme uten frykt for konsekvenser, og det er uten inngangskontroll og vakter.

▲ Kim Tallerås tok master i bibliotek- og informasjonsvitenskap. Nå jobber han som stipendiat og forsker på semantisk web.

På jakt etter en yrkesrelevant master?

Master i bibliotek- og informasjonsvitenskap

For deg som vil ta en master på høyt internasjonalt nivå som både er etterspurt av arbeidsgivere og åpner for videre ph.d.-studier.

www.hioa.no/bibmaster

Master i bibliotek – styring og ledelse

For deg som vil ta en master på deltid som kvalifiserer til lederstillinger i arkiv- og biblioteksektoren.

www.hioa.no/bibliotekledelse

HØGSKOLEN I OSLO
OG AKERSHUS

**Søk
master-
studier
ved HiOA
innen
1. mars**

Forum for skolebibliotekarene ved videregående skoler i Oslo

Fagforum for skolebibliotekarer i Oslo møtes fem ganger i året. Før jul var det gjensidig anbefaling av bøker som sto i sentrum

Tekst & foto:
Siri Amalie Oftestad Aronsen

Tirsdag den 6. desember ble det juleavslutning på skolebibliotekarers vis, rettere sagt for skolebibliotekarer på videregående skoler i Oslo. Denne gangen på Ulsrud videregående skole.

Langbord var dekket med Twist, Smarties (vi er jo tross alt bibliotekarer!) og pepperkaker på langbord (med og uten ben!). Alle fikk en god klem av en av initiativtagerne da de kom. Bibliotekar på Ulsrud, Sissel Jerve, ønsket velkommen. Vi stod pent og pyntelig i kø til kyllinggryte og praten gikk om både løst og fast.

Anbefaling av bøker

Men vi er ikke bare laget av mat vi skolebibliotekarer, vi er også laget av bøker. Som tradisjonen tro for fagforumets juleavslutning kunne den som ville anbefale bøker. Kanskje stort sett bøker for elevene, men også for lærerne. En tendens blant bøkene var temaer som generasjonskonflikt mellom muslimer

i familier, fremmedkrigere som går inn i Is, terror, moralpoliti. Bøker som "To søstre" av Åsne Seierstad og "I morgen vi ler" av Namra Saleem representerte slike temaer. Tre bøker hadde temaer som homofili, begrepet "hen" og kjønnsidentitet. Man kan nesten si at tradisjonell islam møtte vestlig liberal holdning, både ved nyere tolkning av islam og tanker om kjønnsidentitet. Med andre ord temaer som er brennaktuelle. Det er viktig å være aktuelle i samfunnsspørsmål for å nå ungdommer i videregående skole.

Besøker hverandres skolebibliotek

Vi i dette forumet møtes fem ganger i skoleåret. Her kan man ta opp spørsmål rundt det å være skolebibliotekar. Om i alt fra kjøp av materiale til biblioteket til møtet med lærerne og undervisningen på skolene. Vi besøker også hverandre på jobben for å se hvordan de ulike bibliotekene er og fungerer. Og siden man som regel er alene som eneste bibliotekar på skolen, er det godt å treffe noen som jobber med akkurat det samme.

Fra deltid til heltid

Dette fagforumet ble for øvrig startet helt tilbake i 1977, hvor bibliotekarene laget et magasin som het "Diskotek" (finnes antageligvis i basen til Nasjonalbiblioteket). Utgangspunktet for dette forumet var at nesten alle skolebibliotekarene fikk bare 50% stillinger.

Skolebibliotekarene i Oslo samlet til juleavslutning: - Vi er ikke bare laget av mat, vi er også laget av bøker, i følge artikkelforfatteren.

Skolebibliotekaryrket er stort sett et kvinneyrke, noe som kanskje gjorde at man tenkte det holdt med en 50 % stilling som bibliotekar. Eller kanskje dette ikke var et spørsmål om å være kvinne, men om det var viktig nok å ha en skolebibliotekar i 100% stilling? Men dette ble endret på 90-tallet. Nå har stort sett alle disse skolebibliotekarene på videregående skole i Oslo, 100 % stillinger. Dette gjør fluskelen om at biblioteket «er hjertet i skolen» til et mer gangbart uttrykk å bruke. Egentlig en aktuell sak i dagens samfunn også for typiske kvinneyrker som for eksempel sykepleiere og førskolelærere. Er dessverre slik at noen yrker og typiske kvinneyrker blir sett på som mindre viktige.

Lyspunkt i vanskelig hverdag

En av bøkene, som ble anbefalt av Ragnhild Anna Kaliski, var selvbiografien: "Ingen murer er for høye: Mitt liv med dop, kriminalitet og politikk" av Trond Henriksen. Her beskrev han en oppvekst i et tungt belastet kriminelt miljø. I dette miljøet hvor vold og tyveri og dop var hverdagskost peker hovedpersonen nettopp på blant annet lærere og skolebibliotekarer som lyspunkt i en ellers vanskelig hverdag.

Det finnes mange eksempler på at skolebibliotekarene har spilt en viktig rolle for elever som har følt seg som outsiders på skolen, ved at de blir sett og har et sted "å gjøre av seg" i en vanskelig periode. Skolebibliotekarene har også en viktig rolle ved å anbefale bøker for elever som gjør at verden åpner seg slik at de forstår bedre seg selv i den brytningstiden som ungdomstiden er. Denne tiden hvor man prøver (ofte så hardt) å finne seg selv og sin rolle blant andre. Så en skål for skolebibliotekarene i fagforumet for videregående skoler i Oslo! De har all grunn til å feire seg selv med en fin juleavslutning. Skål! ■

En ny generasjon biblioteker

De offentlige bibliotekene står overfor stadig økende utfordringer, og må revurdere sitt kjerne tilbud og finne måter å tilføre verdi til virksomheten og for sluttbrukeren.

Axiell ser på folkebiblioteket som en sentral institusjon i samfunnet, og vi utvikler Axiell Quria for å sikre, at bibliotekene kan takle overgangen og fortsette å fremme lesing, læring og kreativitet.

En moderne bibliotek tjenesteplattform

- Gjør daglige rutiner mer effektive
- Alt du trenger tilgang til på ett sted
- Gir en komplett oversikt over hva som skjer på ditt bibliotek
- En ekte SAAS-løsning
- Enkelt å konfigurere for å støtte dine behov
- Ett kontaktpunkt for kundestøtte og tjenester

AXIELL Quria

Vi skaper fremtidens biblioteksystem

Les mer på www.axiell.no

Jan-Egil

Jan-Egil Holter-Wilhelmsen er utdannet bibliotekar fra Høgskolen i Oslo i 2008. Han har i mange år jobbet ved Horten bibliotek. I Bibliotekaren reflekterer han over hendelser og fenomener på eget bibliotek, med blikket rettet også utover på de store spørsmålene.

Fortid og fremtid

Disse ordene skrives på tampen av 2016, men når dere leser dem er 2016 omme og vi har begynt på 2017. Årskiftet er en god tid å se både bakover og forover, og la tankene flyte litt.

2016 har vært et år hvor avisene har vært fylt med uroligheter, krig, død og skremmende politikk. Mange store kulturpersoner har forlatt oss, som Alan Rickman, David Bowie og Leonard Cohen. Utallige mennesker har flyktet fra krig og elendighet i håp om et tryggere liv for seg og sine, og dessverre har de ofte blitt møtt av frykt og hat. Det politiske klimaet har vært preget av polarisering og noen mildt sagt skremmende måter å uttale seg på. Slik sett er det ikke vanskelig

å forstå at hyggeligere ting lett havner i skyggen.

Haakon Nyhuus: Publikum framfor alt

I 2016 var det for eksempel 150 år siden Haakon Nyhuus ble født. Mulig at dette ikke er noe som fenger store skarer av mennesker, men det er av interesse for meg og flere andre innen vårt felt. Jeg kunne ikke så mye om Nyhuus fra før, så jeg leste artiklene som ble lagt ut med stor interesse. Før jeg

studerte bibliotek- og informasjonsvitenskap så tok jeg noen år med historie på høgskolenivå, og interessen er der fortsatt. Slik sett er det rart at jeg ikke har lest spesielt mye om hverken norsk bibliotekhistorie eller Haakon Nyhuus, siden det ville kombinert to av de tingene som interesserer meg mest. Å si at Nyhuus var en spennende person å lese om er å underdrive og det får meg også til å tenke på hva han ville sagt om hvordan ståa er i bibliotekene i 2016/2017. "Publikum fremfor alt" var

hans motto, leste jeg i en artikkel skrevet av Øivind Frisvold. Det er et motto som står sterkt i biblioteket den dag i dag! Hva bibliotekene kan tilby i dag er så enormt mye mer enn i år 1900, men at det er våre brukere som er i sentrum har ikke forandret seg.

Tenk hva Nyhuus ville sagt om han kunne sett alt som skjer i våre bibliotek i dag. Språkkafeer har de siste årene startet opp i flere og flere bibliotek, vi har tilgang til nyheter og informasjon fra hele verden, det blir holdt kurs og foredrag om alt fra rollespill til bokbinding, og flere bibliotek har åpent selv utenom betjent tid. Mye ville selvsagt virket som et eventyr for ham, men utifra det jeg har lest om ham virker det som vi har fortsatt i hans ånd. Hva han ville sagt om alle filialene som har blitt lagt ned, alle bokbussene som har forsvunnet og at bibliotek ofte er blant de første som få smake på sparekniven når kommunebudsjettene er trange, er noe helt annet.

Bibliotekarforbundet inn i Unio

Av spesifikke hendelser som har skjedd i bibliotek-Norge har jeg ikke tenkt å trekke frem så mange. For Bibliotekarforbundet og dets medlem-

mer er nok det at vi har gått inn for å bytte hovedorganisasjon fra YS til Unio det viktigste. Det neste året vil være et mellomår for BF før vi blir tatt opp som fullverdig medlem i 2018. Jeg er spent på å se hvordan dette vil påvirke organisasjonen og medlemmene, men jeg har en god følelse. På en god andre plass havner nok nyheten om at Monica Deildok slutter i BF etter 16 år. Delta er en heldig organisasjon som får Monica inn i sine rekker!

Koha på Deichman

En annen spennende ting som har skjedd i 2016 er at Deichman har tatt i bruk et Open Source biblioteksystem (KOHA). Det har absolutt sine mangler på nåværende tidspunkt, det mest idiotiske er at det ikke er mulig å fjernlåne derfra akkurat nå. Likevel er det veldig modig av dem, og jeg tror at det til syvende og sist vil gagne hele bransjen. Jeg håper ihvertfall det.

Det tas flere sjanser!

Tre eksempler på hendelser fra 2016 er ikke store greiene, og hadde jeg hatt større plass kunne jeg ganske lett ha fylt det også. Likevel vil jeg si at 2016 har vært et ganske typisk biblioteksår, bibliotekene landet rundt gjør mye for

altfor lite penger, de yter tjenester til store deler av befolkningen uten at medier og politikere snakker stort om oss, og de store hendelsene er nok mest av interesse for oss i bransjen. Så hva med den delen av spalten som skal handle om fremtiden? Jeg har skrevet en spalte tidligere om hvordan fremtidens drømmebibliotek kan se ut, ihvertfall hvis det er mine drømmer som blir fulgt. 2017 er nok ikke året jeg får oppfylt alle mine ønsker, men jeg syns vi har kommet langt på mange områder. Det er mange spennende prosjekter på gang, både i fag- og folkebibliotek, og jeg er så glad for å se at det tas flere sjanser! Og der har vi nok det jeg håper mest på for året som kommer, det at bibliotekene blir enda tøffere. Akkurat hvordan har jeg ingen anelse om, men med tanke på hvor mange uhyre dyktige kolleger jeg har rundt om i Norge gleder jeg meg til å finne det ut! ■

500 kroner rabatt til medlemmer i Bibliotekarforbundet på alle reisene.

fotefar 2017

TEMAREISER .....

HISTORIE · KULTUR · FOLKELIV

Fottur på Gran Canaria
2.-9. FEB · FRÅ 12 950,-

Magiske Sor-Afrika
25. FEB - 9. MARS · FRÅ 26 950,-

Vietnam
2.-15. APRIL · FRÅ 28 750,-

Opplev våren i Roma og Toscana
11.-18. APRIL · FRÅ 14 975,-

Litteratur- og musikkturen til New York
MED RAGNAR HOVLAND
BOKBAD MED SIRI HUSTVEDT
29. APRIL - 5. MAI · FRÅ 22 950,-

Moskva og St. Petersburg
MED HANS-WILHELM STEINFELD
4.-11. MAI & 1.-8. SEP
FRÅ 27 950,-

Eventyrlege Island
MED SYLFEVST LOMHEIM
9.-14. MAI & 23.-28. AUG
FRÅ 15 975,-

Liverpool i fotefara til Beatles
24.-28. MAI · FRÅ 11 950,-

Irland og Nord-Irland
23.-30. MAI · FRÅ 14 990,-

Normandie
MED SYLFEVST LOMHEIM
27. MAI - 3. JUNI · FRÅ 15 950,-

Historiecruse i Adriaterhavet
MED FRANK AAREBROT
16.-24. JUNI · FRÅ 17 950,-

Færoyane
MED SYLFEVST LOMHEIM
10.-14. JULI · FRÅ 14 990,-

USA Midtvesten: I utvandrarane sine fotefar
22. JULI - 1. AUG · FRÅ 21 995,-

Cruise til Skottland, Færoyane, Orknøyanne og Isle of Skye

MED FRANK AAREBROT
14.-20. AUG · 17 950,-

På ville vegar i Sor-Frankrike
MED TOVE BAKKE
2.-8. SEP · FRÅ 14 950,-

New York og Washington
MED EVA BRATHOLM
15.-23. SEP · FRÅ 25 995,-

Roma
MED FRANK AAREBROT
21.-25. SEP · FRÅ 14 950,-

San Francisco, Los Angeles og Las Vegas
MED EVA BRATHOLM
23. SEP - 3. OKT · FRÅ 28 950,-

Georgia
MED HANS-WILHELM STEINFELD
22.-30. SEP · FRÅ 28 950,-

Nashville, Memphis og New Orleans
MED OLAV STEDJE
6.-15. OKT · FRÅ 26 950,-

Guatemala
MED PETER SKAUVEN
21. OKT - 1. NOV · FRÅ 29 950,-

New Orleans
4.-11. NOV · FRÅ 19 950,-

Elvecruse i Russland
MED HANS-WILHELM STEINFELD
PRIS OG DATO KJEM

I Luthers fotefar
MED FRANK AAREBROT
VAR 2018 · FRÅ 15 990,-

TLF. 918 20 304 · post@fotefartemareiser.no · www.fotefartemareiser.no ·

Rauma
kommune

www.rauma.kommune.no

RAUMA KOMMUNE SØKER

biblioteksjef i 100 % fast stilling

Rauma folkebibliotek er en sentral og integrert del av virksomhet Kultur sammen med kino, Kulturhus, Musikk- og kulturskolen og Frivilligsentralen. Rauma folkebibliotek er et aktivt bibliotek med faste besøk av skoleklasser og barnehager, bok-kaféer, fast møtested for foreninger og er arena for kulturelle arrangement. Biblioteket er et meråpent bibliotek, slik at brukerne kan logge seg inn selv utenom betjent åpningstid. Biblioteksjefen er en del av ledergruppen for Kultur. Kultursjef er nærmeste overordnet.

Biblioteksjefen skal

- Ha ansvar for kommunens samlede bibliotek-tjeneste
- Bidra til et framtidsrettet, attraktivt og relevant bibliotek for stadig nye grupper
- Videreutvikle, styrke og markedsføre bibliotek-tjenesten i samsvar med nasjonale føringer og lokale planer
- Bidra til å utvikle kultur i en positiv retning sammen med øvrige ansatte

Kvalifikasjoner

- Bibliotekfaglig utdanning på høgskole- eller universitetsnivå
- God kunnskap om moderne kunnskaps- og informasjonsformidling
- Kompetanse i bruk av IT-verktøy og sosiale media
- Personlig egnethet og gode samarbeidsevner vil bli vektlagt

Vi kan tilby

- Et spennende tverrfaglig arbeidsmiljø med mye latter og glede
- Ansettelse skjer i henhold til gjeldende lover, regler og tariffavtaler. Avlønning etter sentral Hovedtariffavtale, samt gode pensjons- og forsikringsordninger
- Kommunen kan være behjelpelig med å skaffe bolig og gir flyttegodtgjørelse etter regulativ

For spørsmål angående stillingen ta kontakt med Kultursjef Øystein Valde på telefon: 71 16 61 00/984 73 800, eller e-post: oystein.valde@rauma.kommune.no.

Søknad sendes elektronisk innen 18.01.17 på mobile.rauma.kommune.no/recruitment.

Verdens beste kommune for naturglade mennesker!

Følg Rauma kommune

GOL KOMMUNE

Skule- og barnebibliotekar ved Gol bibliotek, 80 % fast stilling

Gol bibliotek søker ein engasjert skule- og barnebibliotekar frå.1.3.2017. Gol bibliotek er eit kombinasjonsbibliotek som fungerer både som folkebibliotek, og er skulebibliotek for den nybygde Gol skule 1.-10. klasse og Gol vidaregåande skule. Den primære arbeidsstaden er i biblioteket, men det vil også vera oppgåver i den nye grunnskulen

Søknadsfrist 22.01.2017

For fullstendig utlysing og innsending av elektronisk søknad, sjå Gol kommune si heimeside: www.gol.kommune.no - Ledige stillingar

- Kommunene må få dekket reelle utgifter til asylmottak

Kommunene må supplere statlige tilskudd med betydelige egenandeler for å gi asylsøkere de kommunale tjenester de har krav på. - Dette har vi advart mot tidligere, sist inn mot statsbudsjettet for 2017. Kommunene har mange lovpålagte oppgaver og må prioritere stramt. Det kan ikke bli sånn at kommunene vegrer seg for å hjelpe asylsøkere av økonomiske årsaker, mener Unio-leder Ragnhild Lied.

Ifølge tall fra Beregningsutvalget for kartlegging av kommunenes utgifter til flyktninger som har foretatt en ny undersøkelse av Utlendingsdirektoratets tilskudd til vertskommuner for asylmottak i 2015, hadde kommuner med asylmottak 1,5 ganger høyere utgifter til asylsøkere enn de fikk refundert. I gjennomsnitt ble 65 prosent av kommunenes utgifter dekket av det generelle tilskuddet i 2015.

En viktig årsak til at utgiftene varierer mellom kommunene, er at beboere med særskilte behov innenfor barnevern og helsetjenester er ulikt fordelt. - Vi kan ikke ha en situasjon der kommunene tenker penger når de mest sårbare av asylsøkerne skal hjelpes, sier Unio-leder Ragnhild Lied.

- I vår kommentar til statsbudsjettet for 2017 kritiserte vi regjeringen for å ikke å gi kommunene 100 prosent kompensasjon for utgifter knyttet til mindreårige asylsøkere. De nye tallene som nå foreligger, viser at regjeringen må ta en gjennomgang for å sikre at kommunene ikke må takke nei til å avhjelpe asylsituasjonen av økonomiske grunner, poengterer Unio-lederen. ■

Stipend til studentmedlemmer

Bibliotekarforbundet bevilger gjennom sine årlige budsjetter midler til stipend for studentmedlemmer i BF.

Stipendet skal brukes til deltakelse på konferanser og seminar innen biblioteksektoren.

Det er ingen søknadsfrist, søknader kan sendes hele året. Stipendmidler tildeles fortløpende etter vurdering. Søknader skal inneholde oversikt over alle kostnader, egenandeler og andre bidrag.

Studentstipend tildeles normalt kun til konferanser/seminarer i innværende semester.

Forbundsstyret skal ha kortfattet rapport om hvilket utbytte man hadde av deltakelsen.

Søknad sendes til bf@bibforb.no

Har du spørsmål, ring BFs sekretariat: 48 02 09 00.

Barn på flukt trenger din hjelp NÅ

Send **FLUKT** til **2454** og gi kr 200,-

Send **FADDER** til **2454** og gi 250,- pr. måned

Bidrag til Flyktningshjelpen kommer frem.

Under 10% av våre midler går til administrasjon. Resten kommer flyktingene til gode gjennom direkte hjelp. Flyktningshjelpen har rundt 180 ansatte i Oslo og over 4 000 ansatte totalt, de fleste lokalt ansatte som driver prosjektene i felt. Les mer på fadder.flyktningshjelpen.no

FLYKTINGHJELPEN
NORWEGIAN REFUGEE COUNCIL

NRC

De flykter for livet over Middelhavet

SEND SMS **FLUKT**
TIL **2272** (200 kr)

Stipend for BF-medlemmer

Bibliotekarforbundet bevilger gjennom sine årlige budsjetter midler til stipend.

Stipendet skal bidra til faglig utvikling for BFs medlemmer og kan gjelde etter- og videreutdanning, kurs, aktiv deltakelse på arrangement, studieturer, studieopphold, hospitering, prosjekt, m.m.

Det er kun medlemmer av BF som kan søke stipend. Medlemmer i statssektoren oppfordres spesielt til å søke.

Det er ingen søknadsfrist, søknader kan sendes hele året. Stipendmidler tildeles fortløpende etter vurdering. Søknader skal inneholde oversikt over alle kostnader, egenandeler og andre bidrag.

Etter at stipendet er brukt, skal søkeren sende BF en kortfattet rapport om hva som er gjort og hvordan midlene er brukt. Skrivning av artikkel til Bibliotekaren/Del din kunnskap kan være en del av gjenytelsen for tildelt stipend.

Søknad sendes til bf@bibforb.no

Bibliotekarforbundet

Sekretariatet

Forbundsleder: Margunn Haugland
Kontorleder: Petter Bruce
Forhandlingsleder: Monica Deildok
Rådgiver: Kari Liffjell
Rådgiver: Embret Rognerød
Redaktør: Erling Bergan

Postadresse: Bibliotekarforbundet
Postboks 431 Sentrum,
0103 Oslo

Besøksadresse: Øvre Vollgt 11,
Oslo

Telefon: 48 02 09 00
E-post: bf@bibforb.no
Nettside: www.bibforb.no
Facebook: /Bibliotekarene
Twitter: @Bibliotekarene

Forbundsstyret

Leder

Margunn Haugland
Mobil: 99 01 44 19
E-post: margunn.haugland@bibforb.no

Nestleder

Veronicha Angell Bergli, Finnmark fylkesbibliotek
Mobil: 97 61 68 88
Epost: veronicha.angell.bergli@ffk.no

Styremedlemmer

Monica Skybakmoen, Elverum bibliotek
Randi Egge Svendsen, Moss bibliotek
Monica Roos, Høgskolen i Bergen
Anne Husøy, Fræna folkebibliotek
Kjell Erik Johnsen, Høgskolen i Østfold

Varamedlemmer

Linda Rasten, Vestby bibliotek
Irene Eikefjord, Universitet i Bergen
Kari Angelsen, Bodin videregående skole, Bodø
Jan Egil Holter-Wilhelmsen, Horten bibliotek
Marthe Rislå Torkildsen, Kristiansand folkebibliotek

Fylkeslag

Finnmark

Jorunn Irene Johansen
Loppa folkebibliotek
Telefon: 91 59 65 70
E-post: finnmark@bibforb.no

Troms

Susanne Baumgärtel
Troms fylkesbibliotek
Telefon: 99 43 64 97
Epost: troms@bibforb.no

Nordland

Anne Woje
Universitetsbiblioteket i Nordland
Telefon: 91 67 59 79
E-post: nordland@bibforb.no

Trøndelag

Morten Olsen Haugen
Fylkesbiblioteket i Nord-Trøndelag
Telefon: 41 51 76 33
Epost: trondelag@bibforb.no

Møre og Romsdal

Claus Christian Hansen
Sunndal folkebibliotek
Telefon: 94 19 49 63
E-post: moreogromsdal@bibforb.no

Sogn og Fjordane

Anja Angelskår Mjelde
Sogn og Fjordane fylkesbibliotek
Telefon: 99 25 73 56
Epost: sognogfjordane@bibforb.no

Hordaland

Kasper Vejen
Statped Vest
Telefon: 41 93 16 04
E-post: hordaland@bibforb.no

Rogaland

Linda Johnsen
Universitetsbiblioteket i Stavanger
Telefon: 94 13 62 77
Epost: rogaland@bibforb.no

Agder

Sigrud Nesland
Åmli bibliotek
Telefon: 95 73 51 50
E-post: agder@bibforb.no

Telemark

Kari Moldvær
Porsgrunn bibliotek
Telefon: 93 21 58 41
E-post: telemark@bibforb.no

Vestfold

Susanne Birgitte Bolstad
Telefon: 95 12 28 66
E-post: vestfold@bibforb.no

Buskerud

Jannicke Røglér
Buskerud fylkesbibliotek
Telefon: 99 01 42 88
E-post: buskerud@bibforb.no

Hedmark og Oppland

Vegard Gundersen
Lillehammer bibliotek
Telefon: 97 75 02 68
Epost: hedmarkogoppland@bibforb.no

Østfold

Vegard Krog Petersen
Sarpsborg bibliotek
Telefon: 95 88 88 42
E-post: ostfold@bibforb.no

Akershus

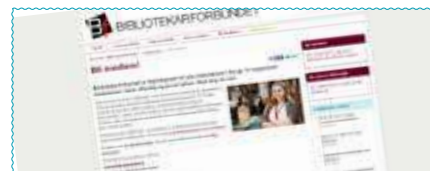
Helene Nyen
Asker bibliotek
Telefon: 99 01 15 32
E-post: akershus@bibforb.no

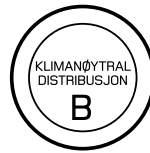
Oslo

Siri Iversen
Norsk lokalhistorisk Institutt
Telefon: 93 43 11 05
E-post: oslo@bibforb.no

Innmelding og endring av medlemsopplysninger : www.bibforb.no

Du melder deg inn i Bibliotekarforbundet på våre nettsider www.bibforb.no. Ferdig utdannede bibliotekarer må sende dokumentasjon på bibliotekarutdanning som vedlegg. Trenger du hjelp? Ta kontakt med Petter Bruce i BF's sekretariat: tlf 48 02 09 00 eller bf@bibforb.no.

Returadresse:
Bibliotekarforbundet
Postboks 431 Sentrum
0103 Oslo

IT-linjer - bakover og framover

For bibliotekarer er IT en av vår tids største endringsfaktorer. I jakten på å forstå utviklings-trekk, er gamle artikler artig lesning. Særlig de som gjør opp status og ser litt framover. Det er vanskelig å spå, men det hjelper å kikke på historia når linjene framover skal trekkes. Her er noen smakebiter fra vår nære IT-historie.

Uninett utga i 1994 "den mest eksakte oversikten over maskiner som er tilknyttet Internet i Norge". Den viste til sammen 274 domener og 40.206 tilknyttede datamaskiner. Og Uninett var operatør for 70 % av domenene og 85 % av de tilknyttede maskinene. Uninett er det statlige ikke-kommersielle selskapet som driver nett og netjtjenester for UH-sektoren. Internett for kommers og hvermannen hadde altså ikke tatt helt av i Norge ennå, kan man si.

Da Scientific American i 1995 utga spesialnummer om "The Computer in the 21st Century", hadde www overtatt for Gopher og perspektivene eksploderte. "Computers and networks will democratize human communications. Nearly everyone would be able to put his or her ideas, concerns and demands before all others. This freedom will undoubtedly bring sociological consequences, including the formation of electronic tribes that can span physical distance", skrev IT-professor Michael L. Dertouzos ved MIT den gang.

Og da det radikale tidsskriftet "Mother Jones" i 1996 tok pulsen på samfunnsutviklinga, hadde Neil Postman – forfatter av blant annet "Vi morer oss til døde" – følgende betraktning: "There is an audience out there waiting to be organized to make sure that we think a little more clearly on these matters. Parents are [...] wondering whether they should be paying money to have their kids sit in front of computers for hours and never go out on the street and talk to anyone."

Lite visste Neil Postman at vi i dag går gatelangs og snakker alle sammen, riktignok ut i lufta og med en snor hengende fra øret.

I 1996 delte også Jon Bing noen av sine visjoner om IT, som han mente "kan øke avstanden eller føre til det motsatte, at den bringer mennesker sammen. Kanskje den

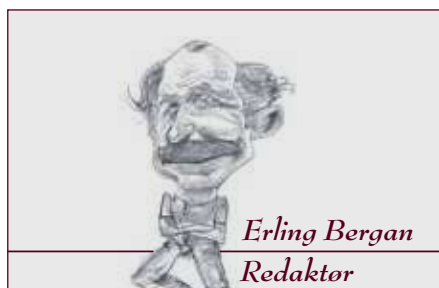
fører til at når jeg går på kontoret så tar jeg på meg virtuell virkelighet sluttbrukerutstyr og setter meg inn i et virtuelt kontorlandskap omgitt av mine virtuelle arbeidskamerater [...] uansett om vedkommende faktisk befinner seg på den amerikanske vestkysten eller i Afrika eller i India. Kanskje kan jeg få et spennende og givende fellesskap."

Kan dette fremdeles være noe vi har foran oss? Litt tredimensjonal skyping hadde gjort godt for å bringe mennesker sammen i organisasjons-, arbeids- og privatlivet, på en miljømessig bedre måte.

La oss også sende noen vennlige tanker til vår tids OCR-teknologi. For i Scientific American i 1997 skriver Michael Lesk om de store digitaliseringsprosjektene som da var i sin begynnelse: "The main drawback of scanning is that it produces only digital images [...] There is as yet no easy way to find a particular quote or passage buried within a scanned book."

Men den helt store artikkelen fra IT-historien, er skrevet av Vannevar Bush i 1945-utgaven av The Atlantic Monthly, under tittelen "As We May Think". Allerede for 72 år siden forutså han simpelthen Wikipedia: "Wholly new forms of encyclopedias will appear, ready-made with a mesh of associative trails running through them."

Imponerende framsynt dengang. Men hva nå? Kan det dukke opp noen som forutser hvordan monopolisering av googling og sosiale medier avløses av noe mer mangfoldig i løpet av de neste tjue årene? For det hadde vel vært kjekt å unngå at hele verden ble en samlet, ensartet, forutsigbar, faktaresistent, bejaende, tommel-opp "tribe"? ■

Sitatet

"Time bibliotek har blitt ein god møteplass også for integrering og nye aktiviteter der flyktningar og asylsøkjjarar er viktige ressursar."

Ordførar Reinert Kverneland i sin nyttårstale i Time rådhus 1. januar 2017.